

Az európai adatvédelmi biztos véleményének összefoglalója az elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló EU–USA megállapodásra vonatkozó tárgyalási meghatalmazásról

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: www.edps.europa.eu)

(2019/C 186/06)

Az Európai Bizottság 2019. február 5-én az elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló nemzetközi megállapodás Amerikai Egyesült Államokkal (USA) való megkötésére irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról szóló tanácsi határozatra vonatkozó ajánlást bocsátott ki. Az ajánlás melléklete tartalmazza a megállapodás tárgyalására vonatkozó tanácsi irányelveket. A javasolt megállapodás célja, hogy közös szabályok révén kezelje a szolgáltatók birtokában lévő, az EU-ban és az Egyesült Államokban tárolt tartalmi és nem tartalmi adatokhoz való hozzáférés jogi kérdését.

Az európai adatvédelmi biztos üdvözlí és támogatja a Bizottság azon célkitűzését, hogy megállapodást kössön az Egyesült Államokkal az elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről, ezzel biztosítva a személyes adatok magas szintű védelmét az EU és az Egyesült Államok közötti, bűnüldözési célú adattovábbításokban, és nagyra értékeli a megfelelő biztosítékok bevezetésére irányuló kötelezettségvállalást. Az európai adatvédelmi biztos már régóta érvel amellett, hogy az EU-nak olyan fenntartható megállapodásokra van szüksége a személyes adatok harmadik országokkal való bűnüldözési célú megosztásához, amelyek teljes mértékben összeegyeztethetők az Alapjogi Chartával. A bűnüldöző hatóságok a belföldi ügyek kivizsgálása során is egyre többször találják magukat „határokon átnyúló helyzetekben” pusztán azért, mert külföldi szolgáltató használatára került sor, és az információt elektronikusan egy harmadik országban tárolják. A gyakorlatban ez gyakran az Egyesült Államokban székhellyel rendelkező szolgáltatókat érint e szolgáltatók globális piacokon uralkodó dominanciája miatt. Az elektronikus bizonyítékok iránti kérelmek növekvő mennyisége és a digitális információk volatilitása nagy terhet ró az együttműködés meglévő modelljeire, például a kölcsönös jogsegély-megállapodások rendszerére. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a hatóságok versenyt futnak az idővel, hogy adatokat szerezzenek nyomozásukhoz, és támogatja az új együttműködési modellek kidolgozására irányuló erőfeszítéseket, többek között a harmadik országokkal folytatott együttműködés keretében.

E vélemény célja, hogy konstruktív és objektív tanácsokat adjon, mivel a Tanácsnak még e kényes feladat megkezdése előtt el kell fogadnia irányelveit. E vélemény az Európai Unió Bíróságának az elmúlt évek során kialakított ítélkezési gyakorlatára épül, amely megerősítette az adatvédelmi alapelveket, egyebek mellett a tisztességes eljárást, az adatok pontosságát és szükségességét, a független felügyeletet és az egyének egyéni jogait. Ezen elvek ugyanolyan jelentőséggel bírnak a közjogi szervek, mint a magánvállalkozások számára, és a bűnüldözési nyomozásokhoz szükséges adatok érzékenysége még fontosabbá teszi azokat.

Mindezek alapján az európai adatvédelmi biztos a következő észrevételeket kívánja tenni:

- üdvözlí, hogy az ajánlás már tartalmaz fontos adatvédelmi biztosítékokat, többek között azt, hogy hivatkozás útján alkalmazandóvá kell tenni az adatvédelmi keretmegállapodást, és támogatja a Bizottság által javasolt bizonyos további biztosítékok szükségességét;
- a szolgáltatók és az igazságügyi hatóságok közötti közvetlen együttműködéssel összefüggésben felmerülő különleges kockázatokra tekintettel javasolja a megállapodásban részt vevő másik fél igazságügyi hatóságának bevonását;
- javasolja az EUMSZ 16. cikkének anyagi jogalként történő beillesztését.

Emellett a vélemény további ajánlásokat fogalmaz meg a tárgyalási irányelvek lehetséges javítására és tisztázására vonatkozóan. Az európai adatvédelmi biztos továbbra is az intézmények rendelkezésére áll, hogy a tárgyalások során és a jövőbeli EU–USA megállapodás véglegesítése előtt további tanácsokat adjon.

1. BEVEZETÉS ÉS HÁTTÉR

1. 2018. április 17-én a Bizottság két jogalkotási javaslatot terjesztett elő: a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról szóló rendeletre irányuló javaslatot ⁽¹⁾ (a továbbiakban: az elektronikus bizonyítékokra vonatkozó javaslat), valamint a jogi képviselőknek a büntetőeljárásban bizonyítékok összegyűjtése céljából történő kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról szóló irányelvre irányuló javaslatot ⁽²⁾. Miközben az Európai Parlamentben folyik a munka, az Európai Unió Tanácsa (a Tanács) általános megközelítést fogadott el e két javaslattal kapcsolatban ⁽³⁾.
2. 2019. február 5-én a Bizottság két ajánlást fogadott el tanácsi határozatokra vonatkozóan: az Európai Unió (EU) és az Amerikai Egyesült Államok (USA) közötti, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló nemzetközi megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásra irányuló ajánlást ⁽⁴⁾ (a továbbiakban: ajánlás) és a Bizottságnak az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének (185. sz. CETS) második kiegészítő jegyzőkönyvére vonatkozó tárgyalásokon az EU nevében való részvételének engedélyezésére irányuló ajánlást ⁽⁵⁾. Az ajánlás melléklete (a továbbiakban: melléklet) rendkívül fontos, mivel meghatározza a megállapodásról az EU nevében való tárgyalásra vonatkozóan a Bizottság számára ajánlott tanácsi irányelveket. Az utóbbi ajánlás az európai adatvédelmi biztos külön véleményének ⁽⁶⁾ tárgyát képezi. Az európai adatvédelmi biztos mindazonáltal úgy véli, hogy az Egyesült Államokkal és az Európa Tanácsban folytatott két tárgyalás szoros kapcsolatban áll egymással.
3. Az ajánlást az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkében az EU és harmadik országok között létrejött megállapodások vonatkozásában megállapított eljárás alapján fogadták el. Ezen ajánlás révén a Bizottság felhatalmazást kér a Tanácstól arra, hogy jelölje ki az EU nevében tárgyaló félként, és megkezdje a tárgyalásokat az Egyesült Államokkal az ajánláshoz mellékelte tárgyalási irányelvek mentén. A tárgyalások befejezését követően a megállapodás megkötése érdekében az Európai Parlamentnek egyet kell értenie a megtárgyalt megállapodás tartalmával, majd a Tanácsnak határozatot kell elfogadnia a megállapodás megkötéséről. Az európai adatvédelmi biztos elvárja, hogy a (EU) 2018/1725 rendelet 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban kellő időben konzultáljanak vele a megállapodástervezet szövegéről.
4. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy az ajánlás elfogadását követően konzultált vele az Európai Bizottság, valamint az Európai Parlament Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottsága. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli továbbá, hogy az ajánlás (4) preambulumbekzdése hivatkozik a véleményére. Hangsúlyozni kívánja, hogy a jelen vélemény nem érinti az európai adatvédelmi biztos által a későbbiekben rendelkezésre álló további információk alapján tett esetleges további észrevételeket.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

66. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a bűnüldöző hatóságoknak gyorsan és hatékonyan kell biztosítaniuk és beszerezniük az elektronikus bizonyítékokat. Támogatja az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy innovatív megközelítésmódokat azonosítsanak az elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférés biztosítására. Ezért e vélemény célja, hogy konstruktív és objektív tanácsokat adjon az uniós intézményeknek, miközben a Bizottság arra törekszik, hogy felhatalmazást kapjon a Tanácstól arra, hogy tárgyalásokat folytasson az Egyesült Államokkal.

⁽¹⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról, COM(2018) 225 final.

⁽²⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a jogi képviselőknek a büntetőeljárásban bizonyítékok összegyűjtése céljából történő kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról, COM(2018) 226 final.

⁽³⁾ A Tanács 2018. december 7-én fogadta el a javasolt rendelettel kapcsolatos általános megközelítését, amely a következő címen érhető el: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/07/regulation-on-cross-border-access-to-e-evidence-council-agrees-its-position/#>. A Tanács 2018. március 8-án fogadta el a javasolt irányelvet kapcsolatos általános megközelítését, amely a következő címen érhető el: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/03/08/e-evidence-package-council-agrees-its-position-on-rules-to-appoint-legal-representatives-for-the-gathering-of-evidence/>.

⁽⁴⁾ Ajánlás – A Tanács határozata az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról, COM(2019) 70 final.

⁽⁵⁾ Ajánlás – A Tanács határozata az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének (185. sz. CETS) második kiegészítő jegyzőkönyvére vonatkozó tárgyalásokon való részvétel engedélyezéséről, COM(2019) 71 final; a számítástechnikai bűnözés és az elektronikus bizonyítékok terén való megerősített nemzetközi együttműködésről szóló egyezmény, Budapest, 2001. november 23., 185. sz. CETS.

⁽⁶⁾ Az európai adatvédelmi biztos 3/2019. sz. véleménye a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon való részvételről.

67. Az európai adatvédelmi biztos egyetért a Bizottság azon kijelentésével, hogy a tervezett megállapodás aláírását olyan feltételekhez kell kötni, amelyek biztosítják az alapvető jogokat védő erős védelmi mechanizmusokat. A tárgyalási irányelvek már számos adatvédelmi elvet és biztosítékot előírnak. Az európai adatvédelmi biztos először azt javasolja, hogy az EUMSZ 16. cikkét az egyik anyagi jogalként foglalják bele a tanácsi határozat preambulumba. Üdvözlözi, hogy az általa aktívan támogatott adatvédelmi keretmegállapodást hivatkozás útján alkalmazni kell a jövőbeli megállapodásra. Az adatvédelmi keretmegállapodásról szóló 1/2016. sz. véleményében az európai adatvédelmi biztos alapvető javításokat javasolt figyelembe venni, és számos biztosíték megerősítését ajánlotta; azt ajánlja, hogy ezeket a biztosítékokat foglalják bele a tárgyalási irányelvekbe.
68. Tekintettel a tervezett megállapodás alapvető jogokra gyakorolt hatására, az európai adatvédelmi biztos emellett úgy véli, hogy a már előirányzottakon túl további biztosítékokat is be kell illeszteni annak biztosítása érdekében, hogy a végleges megállapodás megfeleljen az arányosság követelményének. Javasolja többek között, hogy a megállapodásban részt vevő másik fél által kijelölt igazságügyi hatóságokat a lehető leghamarabb vonják be az elektronikus bizonyítékok összegyűjtésének folyamatába annak érdekében, hogy e hatóságok felülvizsgálhassák a határozatok alapvető jogoknak való megfelelését, és elutasítási okokat fogalmazhassanak meg.
69. Ezen általános ajánlásokon túl az európai adatvédelmi biztos jelen véleményben megfogalmazott ajánlásai és észrevételei az Egyesült Államokkal megtárgyalandó tervezett megállapodások alábbi konkrét szempontjaihoz kapcsolódnak a tárgyalási irányelvekben:
- a megállapodás kötelező jellege;
  - az Egyesült Államok illetékes hatóságai által történő adattovábbítás;
  - az érintettek jogai az Egyesült Államokban, különös tekintettel a tájékoztatáshoz és a hozzáféréshez való jogra;
  - az Egyesült Államokban működő független hatóság által végzett ellenőrzés;
  - bírósági jogorvoslat és közigazgatási jogorvoslat az Egyesült Államokban;
  - az érintettek kategóriái;
  - a tervezett megállapodás hatálya alá tartozó adatok meghatározása és típusai;
  - a tervezett megállapodás hatálya alá tartozó bűncselekmények;
  - a továbbított adatok megfelelő szintű biztonságának biztosítására szolgáló különleges biztosítékok;
  - azon hatóságok típusa, amelyek elektronikus bizonyítékokra vonatkozó határozatokat bocsáthatnak ki;
  - annak lehetősége, hogy a szolgáltatók, amelyeknek elektronikus bizonyítékokra vonatkozó határozatot kézbesítettek, kifogást emelhessenek konkrét indokok alapján.
70. Végül az európai adatvédelmi biztos továbbra is a Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament rendelkezésére áll, hogy tanácsokat adjon e folyamat további szakaszaiban. A jelen véleményben szereplő észrevételek nem érintik azokat az esetleges további észrevételeket, amelyeket az európai adatvédelmi biztos további kérdések felmerülése esetén tesz, és amelyekkel akkor lehet foglalkozni, amikor további információk állnak rendelkezésre. Az európai adatvédelmi biztos elvárja, hogy annak véglegesítése előtt konzultáljanak vele a megállapodástervezet szövegéről.

Brüsszel, 2019. április 2.

Giovanni BUTTARELLI
Európai adatvédelmi biztos